

**ОСМИЯТ КОНГРЕС НА МЕЖДУНАРОДНИЯ СЪЮЗ
ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА КВАТЕРНЕРА (INQUA)**

Д. Канев

Осмият конгрес на INQUA се състоя в Париж от 30 август до 5 септември 1969 г. На него присъствуваха около 1000 души специалисти от 55 страни в света, сред които беше и петчленната българска делегация (проф. Ж. Гълъбов, проф. К. Мишев, ст. н. сътр. М. Славчев, ст. н. сътр. Е. Фотакиева и Д. Канев). Най-голяма беше делегацията на Франция — 222 души, следвана от делегацията на САЩ със 169 души. Останалите делегации бяха по-малобройни. Великобритания — 54, Канада — 46, ГФР — 41, Италия — 35, СССР — 34, Швеция — 34, Полша — 22, Чехословакия — 18, Япония — 15, Румъния — 14, Турция — 7, Унгария — 5, Югославия — 2, Гърция — 1 и т. н.

Конгресът имаше 12 научни секции, 10 комисии и 6 симпозиума. Организираните бяха преди и след конгреса 19 научни екскурзии, всяка от които е траела по 10 дни. През време на тези екскурзии бяха проведени 13 симпозиума с демонстриране на дискутираните кватернерни обекти. От своя страна UNESCO организира 2 колоквиума за конгресистите, посветени на кватернера.

Конгресът беше открит на 30 август в 9 часа в Големия амфитеатър на Факултета за правни и икономически науки от проф. Жан Дреш — председател на Организационния комитет на INQUA. След приветствията и награждаването на заслужилите дейатели на съюза започна пленарното заседание. На него проф. Ричард Флинг (САЩ) изнесе доклад за «Височината на морското ниво през ледниковите епохи». Академик И. П. Герасимов (СССР) представи доклад на тема «Льос, периглациал и палеолит в Средна Европа и взаимоотношенията между тях». Поради отсъствието на Герасимов, докладът беше прочетен от А. А. Величко. На конгресистите беше раздаден и докладът на проф. Жан Пивето (Франция) на тема «Палеонтология на човека във Франция». От 14 часа в същата сграда започнаха заседанията по секции и комисии.

Секцията по геоморфология и палеохидрология разглежда въпросите, свързани с ледниковата ерозия, ледниковата шлифовка на скалите и образуването на терасите. В тази секция бяха разгледани и въпросите за влиянието на климатичните промени през кватернера върху релефа в тропичните зони, моделът на ледниковата аккумуляция в Алпо-Карпатската област и проблемът за кватернерните езера. Работата на тази секция протече под председателството на видния френски професор Е. Биро. На секцията са изнесени 75 доклада.

Секцията по подводна геология и геоморфология разглеждаше въпросите, свързани с методите за изучаване на подводния кватернер, неотектониката на морското дъно, палеоклимата и морските седименти, както и вулканските морски седименти, образувани през кватернера. В тази секция бяха демонстрирани множество нови и непознати за нас методи на изследване.

Секцията по Палеоботаника и палеопедология разглеждаше въпроси, отнасящи се до историята на кватернерната растителност в аридните и семиаридните зони. В тази секция се разглеждаха и въпросите на пращинковия анализ от изкопаемите почви, растителната картина през плейстоцена, микроморфология на палеопочвите и вида на хронологичките зони.

Секцията по палеозология разглеждаше въпросите, свързани с миграцията на животните през кватернера, с микроволюцията и произхода на днешните животински видове, както и редицата фаунистични отклонения от хронологичния ред на кватернера.

Секцията по палеоклиматология се занимава с палеоклиматичните зони, с тяхното определение и изменение. В нея отново беше разгледан въпросът за поделението на вюрма. Особено интересни бяха докладите, посветени на измененията на климата след вюрма, както и установяването на палеотемпературните изотопи.

Секцията по стратиграфия разви най-голяма дейност. В нея бяха изнесени общо 90 доклада. Само на въпроса за долната граница на плейстоцена — вилафранка, са посветени пряко 9 доклада, а косвено почти всички доклади, изнесени в тази секция, третираха по-малко или повече границата плейстоцен-плиоцен. В тази секция бяха разгледани и въпросите, свързани със стратиграфията на кватернера в аридните области, бреговите линии и корелацията между морските и континенталните кватернерни наслаги. Широко място в тематиката на тази секция заемаше и въпросът за корелацията на кватернерните наслаги от Централна и Източна Европа.

Секцията по седиментология разгледа въпросите, свързани с климатичното влияние върху геохимичното развитие на кватернерните наслаги, както и климатичните изменения в Европа и Африка през кватернера и свързаните с тях наслаги. В тази секция беше разискван въпросът за регионалните тектонски деформации и тяхното влияние върху кватернерната седиментация.

Секцията по неотектоника обсъди различните методи за изучаване на неотектонските движения (геоморфоложки, стратиграфски и геодезични). Разгледа въпроса и за регионалните деформации на земната кора, както и връзката между неотектонските прояви и сеизмичността. В тази секция Д. Канев изнесе доклад на тема «Влиянието на плутоничните тела от Рило-Родопския масив за развитието на reliefa през неогена и кватернера».

Секцията по картография се занимава с въпросите на кватергеоложкото, геоморфоложкото, палеопедоложкото и неотектонското картиране. Разискван беше и въпросът за картирането на стратиграфските и литоложките кватернерни единици. В тази секция много добре се представиха съветските и френските картографи, които демонстрираха своите големи достижения в областта на картографията.

Секцията по абсолютна датировка и палеомагнетизъм предизвика голям интерес сред конгресистите. Тази секция разгледа въпроса за специфичните вариации в активността на въглерода в течение на последните един милион години. Бяха докладвани и някои нови методи за датиране на явления, събрани през плейстоцена. Използуваните наблюдения в Антарктида върху някои ледникови явления бяха демонстрирани като репери за изучаване на скоростта на ледниковите явления през плейстоцена. Особено интересни бяха докладите, посветени на абсолютната възраст на обръщането на магнитното поле на земната повърхнина, наблюдавано във вулканските скали, както и изучаването на остатъчния магнетизъм в младите океански наслаги.

Секцията по палеонтология на човека разгледа въпросите, свързани с развитието на неандерталския човек и предвюрмските хоминиди. В тази секция бяха разгледани въпроси, свързани със социалната структура на човечеството през долния и средния палеолит въз основа на местожителството, обредите и погребенията.

Секцията по предистория разгледа въпроси за предисторическите занятия на човека и неговото развитие. Разгледани бяха и такива въпроси като влиянието на оръдията на труда за развитието на съвременния човек и връзката между предисторически занятия и кватернерните наслаги в Средиземноморския басейн.

Много оживена беше и работата на десетте комисии, които се стремяха да обобщят някои резултати от научните изследвания в различните страни и да поднесат на специалистите през следващите четири години приемливи схеми, таблици или унифицирани представи. Комисията по кватернерни брегови линии се състоеше от пет

подкомисии: брегови линии на Балтика, брегови линии на Средиземно и Черен морета, брегови линии на Атлантика, брегови линии на Америка, брегови линии на Тихия и Индийския океан и подкомисия по дълбокоморски седименти. Комисията по стратиграфия имаше четири подкомисии: граници на плейстоцена, холоцена, стратиграфия на кватернера в Европа и стратиграфия на льоса в Европа. Работила още в комисията по неотектоника, комисия по произход и литология на кватернерните наслаги, комисия по абсолютна възраст на кватернерните наслаги, комисия по кватернерна карта на Европа, комисия по регионални кватернерни карти, комисия по терохронология, комисия по палеопедология (в тази комисия И. Фотакнева изнесе доклад на тема «Погребаните кватернерни почви в България») и комисия по биология на кватернера (екология и палинология).

Оживени дискусии се водиха и в шестте симпозиума по изменение на светлинното морско ниво през последните 11000 години, стратиграфия на океанските дъна, неотектоника на Европа и Пацифика, проблеми и методи на изучаването на литогенезиса на континенталните кватернерни наслаги. Интересни бяха и симпозиумите по льоса и по абсолютна възраст на кватернерните наслаги. Проведените два колоквиума от UNESCO събраха много участници поради интересната си тематика: произход на модерния човек, крайбрежия и континентални платформи и техните взаимоотношения. Симпозиумите се придружаваха с кратки (полудневни) екскурзии.

На 2 септември бяха организирани 10 еднодневни научни екскурзии с кватернерна тематика. Фотакнева, Мишев и Канев участваха в екскурзия № 7, която се проведе по долините на р. Сена. На екскурзията бяха показани льосови профили в района на селището Сен Пиер и кватернерни морски и речни наслаги в естуара на р. Сена до гр. Хавър.

В голямото и добре осветено фоайе на факултета беше уредена изложба на различни кватернерни карти (кватернерни наслаги, гравиметрични, сеизмични, неотектонски и др.), както и на множество монографии и други печатени материали посветени на Осмия конгрес на INQUA. Освен това някои френски фирми показаха редица уреди и апарати за изследване на кватернерните наслаги.

На 5 септември от 9 часа в големия амфитеатър на факултета започна заключителното пленарно заседание. На него беше представен отчет за дейността на изпълнителния комитет на INQUA и за работата на отделните комисии. Беше избрано и ново ръководство на INQUA с мандат до 1973 г. За президент на INQUA е избран проф. Гюрг Митчел от Ирландия, а за вицепрезидент — проф. Владимир Сиبراва от Чехославкия. Останалите вицепрезидентски места бяха поделени между Франция и Италия. За главен секретар е избран проф. Едуард Францис от Великобритания. Следващият девети конгрес на INQUA ще се състои в Нова Зеландия през 1973 г. Тази страна поема ангажмента да създаде организационен комитет, който да покани всички редовни членове на INQUA и учени, които работят в областта на кватернера, да вземат участие в конгреса.